

KÖZZÉTÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Egész évre	10 kor.
Hegyedévre	4 .
Kélyben készen kelve:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 .
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 .

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.Beszerzési és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 8.A szerkesztőség kizárta a visszafizetés
vagy megvásárlás nem vállalkozik.Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Nagyon sokan ár 8 fillér.

NAGYVÁRAD jan. 11.

A történelem az élet mestere.

(—a.) Nincs nemzet, amely jobban rá lenne utalva az élet mesterének tanítására, mint a magyar. Jó szokás azért, hogy a nemzet, megye vagy város egy-egy nevezetes ünnepén felüljük történeti múltunk beszédes évkönyveit, hogy levonva azokból a tanulságot, okulást, irányítást merítsünk a jövőre.

De amint a történelmi kutatás csak akkor vezet eredményre, ha elfogulatlan lélekkel végezzük azt, úgy a tanulás csak akkor lesz igazi okulás a jövőre, ha tárgyilagosan tárjuk elő a múlt nevezetes eseményeit, nem mellőzve a jelentősebb események közül egyet sem.

Ha a számadásban kifejejtünk vagy kihagyunk egy számot, nem lesz helyes a végeredmény. Éppen így téves lesz a tanulás, ha kiesik egy-egy láncszem a történelmi események sorozatából.

Ez a hibája a polgármester ünnepi beszédének. Belemerült a történelmi kutatások tömkelegébe, de a város életére legjelentékenyebb események megismerésére vagy méltatására nem maradt ideje s így nem hű a kép, mit beszédében a város multjáról nyújtott.

Nagy-Váradnak mint városnak életében mióta a török rabság alól felszabadult, nincs jelentősebb esemény, mint az ugynevezett accorda, vagyis a XVIII. század elején a káptalannal mint földesurral kötött egyezmény és ami 22 évvel ezelőtt történt a regále megváltása a püspökségtől és a káptalantól.

Ezek közül az elsőt csak megemlíti röviden a polgármester, anélkül azonban, hogy a következményeket levonná belőle, — a másokra azonban nem volt a polgármesternek egyetlen szava sem.

Pedig ez ugyancsak megérdemelte volna a méltatást.

1882-ben a püspökség 250,000, a káptalan 500,000 frtért adta át a városnak a regalét, hidvámot, vásárvámot stb. az összes épületekkel együtt.

Hogy ez mit jelentett Nagy-Várad haladására, eléggé jellemzi az a körülmény, hogy tíz év múlva egyedül a regaléért 1.800,000 frtot kapott a város az államtól, és ezen kívül a városé maradtak a vendéglő és korcsma épületek, hogy csak a nagyobbakat említsük, a Széchenyi,

Zöldfa, Korona stb., továbbá a hidak és a vásárvám.

Ha a püspökségnek és káptalannak ily nagy áldozatára nincs elismerő, méltányoló szava a polgármesternek, akkor ne csudálkozzunk, hogy az ünnepi beszéd úgy tünteti fel a városnak legnagyobb jóltevőjét, mint haladásának kerékkötőjét.

Egy értekezleten felmerült az indítvány, hogy a városház megnyitása alkalmából tegyen alapítványt a város monografiájának megírására. Az evolúció hívei elleneztek az indítványt. Értjük. Nekik a történet csak értéktelen lim-lom; azért hangoztatták, hogy inkább valami productiv célra tegyen a város alapítványt.

Kár pedig, hogy nincs megírva Nagy-Várad története. Az a tanulás, amit ez nyújt, sokkal productivabb, mint bármi-féle modern intézmény.

Jó lesz, ha abban az új palotában, amelybe tegnap vonult be a város, a múlt igazi tanulsága lesz az irányadó. Csak akkor várhatjuk, hogy az új palotából egészséges szellem fog kiáradni, melynek gyümölcse a polgárok boldogulása lesz.

* * *

Nagy-Várad tegnapi kettős ünnepéről tudósításkunk a következő:

Lelkes, impozáns ünnepélytel ülte meg Nagyvárad városa haladásának, fejlődésének kettős mozzanatát: az új városi székház felavatását és a villamos mű átvételét.

A felavató díszgyűlés.

A lobogókkal díszített új városi székház környékén már kora délelőtt nagy számú közönség gyűlt egybe.

Tíz óra után már egyenkint jöttek az ünnepi díszbe öltözött városatyák, s tizenegy óra felé a vendégek is érkeztek díszfogatokon. Egyik másikat, így a pompás szánfogattal dr. Szemelthy Géza tükára kíséretében érkező Szemrecsányi Pál püspököt, továbbá dr. Radu Demeter, g. kath. püspököt, Beöthy László főispánt, dr. Barabás Béla országgyűlési képviselőt élénken megéljenezte a közönség.

A lépcsőházban jelvényes városi tisztviselők és díszbe öltözött rendőrök fogadták az érkezőket.

Tizenegy órára az összes székek el voltak foglalva. Igen élénk képet nyújtott a terem közepe, a hol a főpapi díszruhák, katonai és magyar díszszel pompásan elvegyültek a polgárok fekete ünneplő ruháival. A karzaton pedig előkelő hölgyközönség foglalt helyet, akik-

nek a rendezők apró élővirág csokrokkal kedveskedtek.

Meleg szeretettel és tisztelettel vették körül az összegyűlt előkelő vendégek Szemrecsányi Pál várad püspököt, aki lekötözött szívességgel társalgott környezetével.

A törvényhatóság tagjai alig egy-kettő kivételével mind megjelentek a díszközgyűlésen, igen sokan díszmagyarban. Azonkívül mint vendégek részt vettek az ünnepélyen: dr. Szemrecsányi Pál várad püspök, dr. Radu Demeter gör. kath. püspök; Vinkler József v. püspök, a város díszpolgára, Mangra Vazul püspöki helynök; Dr. Barabás Béla Nagyvárad város orsz. képviselője; Biharvármegye képviselőiben: Radnay Farkas felsz. püspök, Széchenyi Jenő kanonok és Keszthely Zoltán főjegyző; a katonaság részéről: Steinsberg Mór altábornagy, báró Karg János és Bekéssy József ezredesek; Mayor Miklós alezredes a honvéd hadapródiskola parancsnoka; Medvigy Mihály táblai tanácselnök, Sável Kálmán kir. főügyész, Nátafalussy Kornél tanker. főigazgató, Novotny Alfons főgymnasiunai és Stauber József főreáliskolai igazgató; Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Schöpflin Agoston postatávirdaigazgató, Varró Domokos kir. főmérnök, az államépít. hivatal főnöke s még többben a meghívott vendégek közül.

Lelkesült éljenzés fogadta a pompás díszmagyarban a terembe lépő főispánt. Két oldalt Rimler Károly polgármester és Bordé Ferencz főjegyző, továbbá pedig a méltóságok foglaltak helyet, míg a főbb tisztviselők az elnöki emelvény alatt elhúzódott széksoron ültek.

A jegyzők asztalánál dr. Istvánffy István, Eleméry Ferencz aljegyzők és Juricskay Barna tb. aljegyző foglaltak helyet.

Midőn a főispán székéről felállott, egyszerre csend lett a teremben. A főispán megnyitó beszédében körülbelül a következőket mondotta:

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés!

Megilletődve szólalok meg, midőn e helyről, itt e teremben először van szerencsém Önöket üdvözölni.

Üdvözlöm Önöket, a jelen ünnepélyes pillanat hatása alatt még élénkebben érzett azon meleg szeretettel, melylyel e város polgársága s a polgárság hivatott képviselői Önökkel szemben mindenkor viseltetett. Üdvözlöm Önöket a felett érzett igazi őszinte örömmel, hogy Önöknek sikerült e székház felépítése által a város közönségének egy régi teljesen jogosult óhaját közmegelegedésre megvalósítani s üdvözlöm Önöket eltelve a legszébb reményekkel aziránt, hogy az Önök működése Isten segítségével e helyen is a város közönségének haladását, fejlődését és boldogulását fogja biztosítani.

12 havi részletfizetés mellett
létesít villamos bevezetéseket csillárokkal
együtt az

Elektrotechnikai vállalat

Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 11. (Füchsl-ház.)

Telefonszám: 509.

Ugy hiszem, hogy jogom van ezt reményleni, mert ismerve Önöket, tudom azt, hogy abból a régi házból, honnan ide átköltözünk, ha semmi egyéb nem is, de egyet ide is mindenesetre áthoztak Önök magukkal: — áthozták kötelességüknek ismeretét, mely kötelesség parancsolólag azt írja elénk, hogy valahányszor itt e teremben összegyűlünk, minden mellétekintetet félretéve, összes figyelmünket egyetlen cél felé irányítsuk, ennek szenteljünk legjobb tudásunkat, összes igyekeztünket s e cél: a város közönségének java, érdeke.

A felett, hogy minő utakon és minő eszközökkel biztosíthatjuk e célt leginkább, lehetnek, sőt valószínűleg lesznek is közöttünk nézeteltérések, abban azonban gondolom mindnyáján egyetértünk, hogy mi épen azért gyűlünk itt össze, hogy a célt leginkább biztosító legalkalmasabb eszközök megválasztása felett tanácskozzunk, már pedig ezt a siker reményével csak úgy tehetjük, ha tanácskozássaink folyamán mindenkor tiszteletben tartjuk egymás meggyőződését, ha meg leszünk győződve egymás szándékának, intencziójának tisztaságáról, — ha minden elfogultság nélkül tárgyilagos higgadsággal vesszük bonczkés alá a vita folyamán felhozott ellenérveket, szóval ha mindannyian már azon eleve feltett szándékkal lépünk át e küszöböt, hogy még a leginkább kiélezett kérdéseknél is engedjük magunkat legyőzteni a felhozható helyesebb indokok által.

Ezek első tekintetre csak külsőségeknek látszanak, de közelebbről tekintve érintik azok magát a lényegét is, mert ezek az eszközök, melylyel a célt elérni akarjuk, már pedig régi axióma az, hogy bármely célt csak a célnak megfelelő eszközökkel biztosíthatunk, ha tehát mi valóban nemes célokat tűztünk magunk elé, úgy e cél érdekében folytatott küzdelemben csak nemes fegyvereket használhatunk.

Az tehát az én első kérésem e helyről Önökhöz, hogy tartsuk mindenkor szem előtt ezeket a szempontokat, ne lépjük át soha a tárgyalás rendjének eme kereteit, mert ezáltal leszünk méltókká azokhoz, kiknek bizalmából Önök itten bűnek, ezáltal leszünk méltóvá azon feladathoz, melynek megoldása Önökre várakozik.

Ez feladat magasabb szempontból tekintve abból áll: hogy Önök, mint törvényhatóság részesei lévén a közhatalomnak, igyekezzenek ennek jogait akként gyakorolni, hogy egyfelől a kezükbe helyezett hatalom egész súlyával legyenek segítségére e város társadalmának, a társadalomban rejlő erőket minél intenzívebb kifejlesztésénél, másfelől a kifejlesztett társadalmi erőket igyekezzenek akként irányítani, hogy ezek az egész vonalon a haladásnak, mint minden társadalom céljának érdekében érvényesüljenek.

A társadalmi erőket kifejlesztésében és irányításában, szóval a társadalom igazgatásában látom én a köztörvényhatóságok működésének a tulsúlypontját, ez jelöli meg azok speciális helyzetét a közigazgatás nagy gépezetében, ez különbözteti meg azokat a közigazgatás egyéb szerveitől s különösen ez emeli őket a többiek felé, akár a feladat fontosságát, akár a felelősség nagyságát vesszük is tekintetbe.

A közigazgatási teendők egész nagy complexuma ugyanis két különálló csoportra osztható.

Az első csoportba tartoznak azok a feladatok, melyeknek hivatása az egyessel, az egyénnel foglalkozni, az egyesek jogigényeit biztosítani, panaszaikat, kérelmeiket orvosolni. Ezeket a feladatokat, az ugynevezett »egyéni« közigazgatást hivatászerű közegek, a tulajdonképeni értelemben vett hivatalnok és tisztviselői kar végzik s végezhetik és teljes megnyugvásra, teljes megelégedésre, mert ezen feladatokkal szemben a teendő abban áll, megvizsgálni a konkrét esetet s erre a tételes törvényeket alkalmazni. E célból tehát teljesen elégségesek azok a minősülések, mit egy hivatása magaslatán álló tisztviselői karól joggal el-

várhatunk: — elégségesek a gyakorlati érzék, igazságszeretet s a tételes törvények alapos ismerete.

Ezekkel a feladatokkal szemben áll a közigazgatási teendők második nagy csoportja, melynek tárgya már nem az egyes egyén, hanem az egyeseknek egy kisebb vagy nagyobb csoportja: — a helyi társadalom, a mely kifejezés szerintem nem egy elvont fogalmat jelöl meg, hanem egy sajátos, önálló léttel bíró külön individuumot jelent, a melynek megvannak a maga individuális igényei, individuális szükségletei s ezen igényekből előálló individuális céljai, melyek felé törekszik.

Ezeket az igényeket, szükségleteket és célokat felkutatni s amennyiben erre maga a társadalom nem elégséges, ezeknek kielégítését a közhatalom segítségével biztosítani: — hivatása a közigazgatási teendők második nagy csoportjának, melyet ugyanazért »társadalmi« közigazgatásnak is nevezhetünk.

E feladatok betöltésére a hivatászerű közegek már nem alkalmasak, mert e célra azok a követelmények, melyet velük szemben támaszthatunk, bármily becsesek legyenek is azok, magukban véve nem elegendők. Ehhez az szükséges, hogy azok a közegek, melyek e teendőket végzik, teljesen azonosítsák magukat az illető társadalom egész érzelmi és gondolatvilágával, alacsonyabb vagy magasabb fejlődési fokával, át legyenek teljesen hatva az illető társadalom vágyaitól, törekvéseitől s ismerjék a legnagyobb alaposággal annak erejét, szolgáltatási képességét.

Minderre csak azok a szervek képesek, melyek magából a társadalomból és pedig magának a társadalomnak közrehatásával alkottatnak meg; csak ezek képesek a legélelkebben nyomor követni a társadalom minden változását, simulni annak minden módosulásához, mert ezek tekinthetők úgy minden adott pillanatban, mint a társadalom miniatűr-kicsinyített képei.

Ezek a szervek: az önkormányzati testületek s ezek koronája: a törvényhatóságok.

A társadalom fejlődésnek sorsa tehát a törvényhatóságok kezébe van letéve; ezek működésétől függ az illető társadalom haladása, stagnálása vagy visszamaradása; a társadalom mindenkor képe az illető törvényhatóság működésének hű tükré; jogi helyzetük fontosságát jelenti az, hogy ők a közigazgatási feladatok egy nagy csoportjára teljesen nélkülözhetetlenek, felelősségük nagyságát jelenti az, hogy az ő működésük nem egy egyes polgárnak, hanem mindjárt a polgárok egy egész nagy körének lehet áldása, vagy válhatik átkává.

Ezeket a teendőket a város területére nézve Önök gyakorolják tekintetes tagjai a törvényhatósági bizottságnak; s így az Önök működésének megítéléséhez a város jelenlegi képéből kell adatokat gyűjteni. — Ha ezt tesszük, ha városunk mai fejlődését tekintjük, ha elfogultság nélkül, de őnézetesen konstatáljuk azt, hogy minő előkelő helyet foglal el a mi városunk a többi vidéki városok díszs társaságában: akkor azt hiszem, teljes joggal intézhetem e városnak mindenkor méltányosan ítélő polgárságához azon kérésemet, hogy csatlakozzanak ők is teljes lélekkel az őszinte elismerésnek azon meleg szavaihoz, melyet és az Önök működésével szemben e helyről és ezen alkalommal hangosan kinyilatkoztatni, önmagam iránt tartozó kedves kötelességemnek ismerem.

Tehtetes közgyűlés! Midőn a hajó megindul, védelemül lobogót tűznek annak ormára. Most, midőn e díszes és nekünk annyira kedves bárkát rendeltetésének átadva vizre bocsátjuk: — tegyük mi is ezt. — De ne keressünk újat, vegyük elő a régit és tűzzük megille ő helyére, az épület legmagasabb csúcsára azt a lobogót, amelyet Önök, tisztelt barátaim, a szókimondás férfias bátorságának, az önzetlenségnek s mindenkor becsülettel teljesített munkájuknak arany szálaiból szöttek össze. E lobogó ak, a multból öröklött e becses hagyományoknak védelme alatt indoljunk hosszú utunkra; mert bizom Istenben, bizom

az erkölcsi törvények örök erejében, hogy a férfias bátorság, az önzetlenség és mocsoktalan tiszta becsület védpaizsa alatt e városnak szent ügyét baj nem érheti.

Azt óhajtom, hogy úgy legyen s ezzel a gyűlést megnyitom.

Zajos éljenzés és tetszés kísérte a főispán megnyitó beszédét.

A polgármester ünnepi beszéde.

A megnyitás után Rimler Károly polgármester tartotta meg nagy tetszés és általános figyelem között ünnepi beszédét. A bevezető részt szószerint a következőkben közöljük:

Méltóságos főispán ur! Tisztelt vendégek!
Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Mélyen meghatva, a hála érzetével szívből emelem fel első ízben szómat Nagyvárad város törvényhatóságának eme díszes új székházában.

Mély megilletődés járja át lelkemet, mert egész valómban érzem e pillanat fontosságát, e nap nagy jelentőségét szeretett városom történetében, hála száll ajkamról a mindnyájunk sorsát intéző nagy mindenség Urához, hogy e magasztos ünnepnapot mindnyájunknak megérni engedte.

Rendszerint minden törvényhatósági ülésnek első tárgya a polgármester jelentése, az elmúlt hónap közigazgatási állapotáról ez ünnepélyes alkalommal sem térek el a törvény által előírt gyakorlattól, de nem egy röpke hónap meg-meg ujuló eseményét foglalom jelentésbe, hanem a tek. törvényhatósági bizottság szíves engedelmével letűnt évszázadoknak változatos eseményeit rövid és nagy vonásokban ismertetni.

Emeljük fel egy pillanatra sűrű fátyolát a mult ködborította világának. Ez ünnepélyes óra igen alkalmas az elmélkedésre, ismerjük meg történelmi multunk kimagasló alakjait, romokban heverő s egykori nagyságát hirdető alkotásait városunk multját feltárva ejtünk egy könyvet itt porladozó és atyáink hamvai felett, szólaltassuk meg a köveket s ha városunk történelmi multjának megismerésétől azt a tanúságot vonjuk le, hogy a rög iránti elválaszthatatlan szeretet, az önzetlen, hangyaszorgalmu munkálkodás, törhetlen hazaszeretet voltak azok az erények, a melyek az ezernél idősebb multtal bíró városunkat ezer és ezer veszély közepette a végenyészettől megmentették s ha ez ünnepélyes pillanatban szent fogadalmat teszünk, hogy az ősatyáink nemes nagy erényeit követendő példányképpel állítjuk fel magunknak, úgy bizony mondom, méltóan ünnepeljük meg a mai szép napot.

Igen Tehtetes Törvényhatósági bizottság, saxa loquuntur, csak meg kell érteni szavukat, nemcsak füleinket kell kitarunk a mult eseményeinek megismeréséhez, hanem szívünket is s ha nem a mai önző idages életvilág prizmáján keresztül, kicsinylő mosolylyal ajkunkon bíráljuk a multak eseményeit, ha él bennünk a szilárd akarat a nagy és nemes tettek követésére, a mult hibáinak és bűneinek elkerülésére, úgy becses kincses házat tár elénk a mult, ősi városunk történelmi multja, melyet megismerni kötelessége a város minden fiának. Ha van a multban tanúság — aminthogy van, — ha a történelem ismerete a multak emlékeinek megbecsülése, záloga egy boldogabb jövőnek, úgy bizonyára városunk történelmi multja sok és becses adást nyújt a tanulni akaró elmének, azért választottam polgármesteri jelentésem tárgyaló a különböző történelmi kufók, a városi levéltári adat felhasználására szeretett városunk multjának igen rövid, mo dióhéjba foglalt ismertetését.

Ezen bevezetés után felolvasta terjedelmes előadását, amelyben röviden összefoglalta Nagyvárad város történetét, az ismert adatok alapján. Itt-ott élénk derűtséget keltett különösen az a rész, a mely a régi Nagyvárad

előjáróinak a közrend és erkölcs érdekében hozott határozatait és intézkedéseit sorolta fel. Bizony ezek közül egyik-másik ma is nagyon elkélne. — Felemlítette a szónok a tatár és török dúlást s azokat az elemi csapásokat, amelyek Szent László ősi városát annyiszor pusztították. Igen meleg hangon emlékezett meg Sal Ferencz nyugalmazott polgármester működéséről és érdemeiről. A szintén jelenlevő öreg podesztát a könnyekig elérzékenyítette a rokonszenves megemlékezés.

Eljenzés és taps kísérte a polgármester beszédét.

20.000 korona közszéla.

Dr. *Hoványi Géza* a jobboldali első pad-sorból állott fel ezután szólásra. Hivatkozott a polgármester elhangzott beszédére. Nem ünnepeketjük szobben és méltóbban e mai napot, mintha a jótekonyság és magyar kultúra oltárára hozunk áldozatot. Indítványozza, hogy a törvényhatóság a mai ünnep emlékére szavazzon meg 10,000 koronát jótekonny és emberbaráti czélú és 10,000 koronát magyar kulturális czélokra szolgáló alapítványul.

Az indítványt egyhangulag elfogadták.

A jegyzőkönyv hitelesítése után elnököl főispán

— Eljen a haza! Eljen a király! kiáltással a díszközgyűlést berekesztette.

Szünni nem akaró éljenzés után az ünnepi közönség lassan eltávozott a város díszes új otthonából.

A díszebéd.

Nagyvárad ünnepéből szeretetreméltó gavallér módon vette ki a részét *Szmrecsányi Pál* püspök, aki ez alkalomból vendégeül látta székvárosának egész törvényhatósági bizottságát.

Egy óra után gyülekezni kezdtek a püspöki palota szentszéki termében, hol maga a szives házigazda várakozott vendégeire, kiknek mindegyikéhez volt egy-egy barátságos szava. A vendégek a püspök kedves leereszkedése mellett nem győzték bámulni a püspök emlékező tehetségét, aki megismerte azt is, akit csak installációján látott, névleg pedig valamennyit ismerte a helybeli lapokból, melyeket figyelmesen olvas.

A palota dísztermében 170 vendégre volt terítve. Ott voltak *Radu* Demeter gör. kath. püspök, *Beöthy* László főispán, *Steinsberg* Móricz altábornagy, báró *Karg* János és *Békessy* József ezredesek, *Mayor* Miklós alezredes, *Vinkler* József cz. püspök, *Radnai* Farkas felsz. püspök, *Mangra* Vazul püsp. helynök, *Széchenyi* Jenő, *Fetser* Antal kanonokok, *Barabás* Béla képviselő, *Nátafalussy* Kornél, *Medvigy* Mihály, *Sávell* Kálmán, *Novotny* Alfonz, *Staubert* József, *Kovács* S. János, *Papp* Miklós, *Varró* Domokos, *Schöpflin* Agoston, *Keszthelyi* Zoltán, *Erős* Rezső jószágkormányzó, továbbá a városi törvényhatóság tagjai csaknem teljes számban, az építési bizottság tagjai, az udvari papság és a sajtó képviselői.

Az ebéd menüje a következő volt:

Consomme Florentine.
Langust Froids á la délé Sauce Ravigot.
Filet de Boeuf Flamande.
Cotelettes d'agneau Pompadour.
Chapon's hardes rotis.
Salade Saison.
Compote.
Asperges en branches Sauce Maltaisée.
Bombe Marie Louisee.
Pâtisseries variées.
Fruits primeurs.
Fromages.
Dessert.

Az első pohárköszöntőt maga a házigazda, *Szmrecsányi Pál* püspök mondotta.

Szívének benső örömeivel üdvözli Nagyvárad város képviselőtestületét vendégeül a mai nevezetes napon, amelynek örömeiből ő is részt kért magának.

A mai közgyűlésen hallotta a város viszontagságos történetét, amelynek tanúsága szerint az ő elődei mindenkor érdeklődtek a város iránt.

Ő maga, mint a város legfiatalabb polgára, büszkén vállalja magát — habár érdemtelentül is — nagy elődei utódjának és részt akar venni a város jó és balsorsában.

Óhajtja, hogy a város ügyeinek intézésében minden polgár megértse, megszeresse egymást: egyetértés és összetartás legyenek a vezértényezőik.

De nagy szerepe volt a város történetében *Szent Lászlónak* is, akinek dicső utódját, a koronás királyt élteti.

Lelkes éljenzés zúgott fel a teremben, melynek egy jó része a szónokot is illette, ki valóban olyan szokatlan tisztelettel és igaz bensőséggel mondotta el beszédét, hogy azzal az egész hallgatóságot frappirozta.

Rimler Károly polgármester előadta, hogy a legutóbbi drezdai kiállításon mintegy 52 német város állította ki a székháza képeit, és azok a székházak voltak szimbólumai és kifejezői az egyes városok fejlődésének, óhajtáná, hogy a mi új városházánk is ilyen eszményi értelemben is városháza lenne, mi leginkább úgy lesz biztosítva, ha a városnak olyan lelkes polgárai lesznek, mint *Szmrecsányi Pál*, ki már rövid itt időzése óta is számos tanujelét adta a város ügyei iránti érdeklődésének. Élteti *Szmrecsányi Pál* püspököt, a házigazdát.

Csák Máté is *Szmrecsányi* püspököt éltette, kiről azt látja, hogy a béke és szeretet olajágával közeledik felénk, mint az igaz szeretet főpapja.

A villamos mű átvétele.

Részletesen ismertettük a nagyvárad villamos művet, amely hivatva van, hogy a város jövő fejlődésében a leghatalmasabb tényezővé váljék.

Vasárnap délután 4 órakor hosszú kocsisor szállította ki a város vendégeit, előkelőségeit a régi sertiútvásártéren levő központi villamos telepre, hogy részt vegyenek a telep átvételén.

Megjelentek a villamos gépházban: *Szmrecsányi Pál* és *Radu* Demeter püspökök, *Beöthy* László főispán, *Fetser* Antal kanonok, dr. *Barabás* Béla orsz. képviselő, *Papp* Miklós, dr. *Szemethy* Géza, továbbá *Hollós* József kir. főmérnök, a miniszter kiküldöttje, *Hoór* és *Cserháti* a Ganz-gyár igazgatói; a Ganz-gyár meghívott vendégei: *Kolozsvárról*: *Fekete* Nagy Béla tanácsos, *Szekula* Akos, *Merza* Lajos, dr. *Tutsek* Sándor, *Szomor* Pál és *Kuszkó* István szerkesztő; — *Szegedről*: *Bokor* Pál tanácsos, *Tóth* Mihály főmérnök; — *Besztercebányáról*: *Hugyecz* Mihály és *Rosenauer* József tanácsosok, azonkívül a *Nickolson* gépgyár képviselői és a városi törvényhatósági bizottság igen sok tagja.

A gépházban, zakatoló gépek közepette ment végbe az ünnepély.

Bordé Ferencz főjegyző, mint a világitási bizottság elnöke intézett beszédet a polgármesterhez.

Ünnepet ül ma Nagyvárad városa, — úgy mond — kétszeres nagy ünnepet, mert az új székház átvételénél sokkal nagyobb jelentőségű annak a műnek átvétele, amely Nagyvárad város jövő fejlődésének, boldogulásának alapját képezi. Az eszme, hogy városunkat modern világitással lássuk el, nem új, mert nyoma van annak már a harmincz esztendővel ezelőtti megkötött gázvilágitási szerződésben. A város most a legideálisabb világitást, a gáz és vil-

lanyt akarta, hogy másként történt, az a törvényhatóság akarata volt és így Nagyvárad városa házilag készíttette a nagy művet. Amikor a befejezett művet átadja, nem feledkezhet meg arról a kitűnő szolgálatról, amelyet a Ganz-cég már abban az időben tanúsított a várossal szemben, amikor még vállalkozó sem volt. Mint vállalkozó pedig becsülettel bevállotta mindazt, amit ígért.

Hoór Mór ismertette a villamos művet s kimutatta, hogy az mennyire tulszárnyalja is a legvérmesebb reményeket is és már az első évben hasznát hoz a városnak.

Hollós József miniszteri szakértő beszélt ezután. Röviden konstatálja, hogy a villamos mű kiépítése a modern követelményeknek és a technika ezen terén elért vívmányainak teljesen megfelel. Midőn a művet a város polgárságának rendelkezésére bocsátja, kéri, vegyék azt szeretettel gondjaikba, hogy annak fejlődése kereskedelmi szempontokból is a város fejlődésének egyik alapja legyen.

Rimler Károly polgármester reflektált a tetszéssel fogadott beszédre. Köszöni *Hollós*nak önzetlen buzgó támogatását s talán elbuktak volna a vállalattal, ha a város laikus intézői mellé egy olyan kiváló szakember nem állott volna, mint ő. *Elismeri* a Ganz-cég érdemeit is. *Hoór* dr. igazgató is bármikor köztük volt, mikor csak hívták. Mikor átveszi a művet, két tényező hozzájárulását kéri, a polgárok szeretetét s a tisztviselők lelkiismeretes működését. Meg van győződve, hogy mindenik tényező magasabb szempont vezérli a művel szemben: a város jövő fejlődése. Isten áldását kéri a műre.

Dr. *Hoványi* Gyula programmon kívül, mint bizott. tag szólalt meg ezután. Lelkes szavakban emlékezik meg azon kiváló tudós férfiról, dr. *Károly* Irénről, akinek szaktudása és tanácsára mentek bele s szavazták meg a laikus bizottsági tagok a villamos világitást. Dr. *Károly* Irént élteti, aki nélkül nem lett volna villamos világitása Nagyváradnak.

A lelkesült éljenzés után dr. *Károly* Irén megható köszönő szavakban igyekezett elhárítani magától a dicséretet.

Eztán a jelenvoltak megtekintették a gépek működését, *Belányi* Imre telepigazgató szives kalauzolása és magyarázata mellett.

A bankett.

Este a Ganz-cég gazdag lakomát adott a Sas éttermében, amelyen mintegy 60 meghívott vendég volt jelen. Talpraesett pohárköszöntőket mondottak *Cserháti*, *Hoór* igazgatók, *Hollós* József kir. főmérnök, *Bordé* Ferencz, *Hoványi* Géza, dr. *Sarkadi* Lajos, *Biró* Lajos stb. Dr. *Barabás* Béla remek beszédben az egyetértésre üritette poharát.

A helyzet.

Szombat óta Tisza bécsi útja daczára nem változott a helyzet vagyis ma éppen olyan válságos mint akkor volt. Félhivatalosan ugyan bocsátottak ki valami czáfolatot, hogy a katonai büntető perrendtartás tárgyában a tárgyalások még folynak; Tisza ennyit mert megerezteni anélkül, hogy erre Bécsből előleges felhatalmazást kért volna, de ezzel nem mondott semmit, mert igaz, hogy a tárgyalások folynak, de az is igaz, hogy a magyar nyelv jogát itt sem akarják megadni.

A kormány maga is megrémült, hogy kudarcra ezen a téren kislit, mielőtt itthon tető alá hozhatta volna az unjonczjavaslatokat és az indemnitást és miot ez már közismeretes, hirtelen tanácsot is tartott, mely után a miniszterelnök szükségesnek látta Bécsbe menni, ahol tisztára semmit sem végzett. Tisza járt a királynál, a közös hadügyminiszternél a közös külügyminiszternél és mindössze annyit tudott

elérni, hogy nem fogják hivatalosan kijelenteni most még, hogy a magyar nyelv a katonai büntető eljárásban nem kell sehogy sem, hanem tűrni fogják, hogy Tisza a Házban is kijelenthesse, hogy a felmerült hírek alaptalanok, mert a tárgyalások még folynak és a magyar kormány ezek során ragaszkodni fog álláspontjához. Arról persze a magyar miniszterelnök nem fog beszélni, hogy Bécsben is ragaszkodni fognak álláspontjukhoz és a vége mégis csak az lesz, hogy a magyar nyelv nem jut be még mellékajton sem a hadsereg magyar részébe.

Ez ügyben ma *Apponyi* Albert gróf interpellált, mit távirataink közt talál az olvasó.

A bécsi ut.

A miniszterelnököt tegnap kihallgatáson fogadta a király. Ezzel kapcsolatban a politikai körökben többféle hírek keringtek, melyek közül leginkább korpoltáltak Tiszának tegnap a szabadelvűpártban tett ama állítólagos kijelentését, hogy oly messzemenő felhatalmazást kapott, mely a parlamenti működést röviden meg fogja váltogatni. Illetékes helyről nyert értesülésünk a leghatározottabban megczáfolja ezt. A miniszterelnök semmiféle megbízást vagy felhatalmazást nem kapott és ő felségének csak jelentést tett a folyó ügyekről és az általános politikai helyzetről.

Képviselőválasztás.

Nagy-Szöllősről táviratozzák a Magyar Távirati irodának: A választás 10 fokos hidegben kezdődött. Választási elnökök: *Kaminszky* Mihály és dr. *Tóth* Jenő. A két bizottság előtt jelöltettek *Sándor* János és *Horthy* János mindketten szabadelvűpárti programmal és *Nagyiday* Ferencz Kossuth-párti programmal. A rend fenntartására a szatmári 5. gyalogezred egy százada és *Hödl* Vilibald kapitány parancsnoksága alatt 38 csendőr ügyel fel. *Sándor* János támogatására *Rabár* Endre és *Fogarassy* Zsigmond képviselők jöttek le.

A szavazást az első bizottságnál Nagy-Szöllős kezdte meg. 10 órakor *Sándor* Jánosnak 151 és *Horthynak* és *Nagyiday*nak 7-7 szavazata volt.

Vestigia retrorsum.

Apponyi Albert gróf a B. H. vasárnapi számában megszólal. Kimutatja, micsoda kérelhetetlen és megállíthatatlan baladást tett a nemzeti eszme a lefolyt évben. Ezt a haladást megakadályozni nem lehet s a lefolyt obstrukciónak éppen az a legnagyobb érdeme, hogy a nemzeti követelések sürgetését az egész nemzetben erősebbé, öntudatosabbá tette, amit szilveszter-esti cikkünkben mi is megállapítottunk.

Hatalmas cikk, bejárta azóta az országot s mindenki elragadtatással ismétli annak utolsó szavait:

— Nulla vestigia retrorsum!

Apponyi példája legjobban igazolja saját mondását.

Megpróbálta ő hátrafelé lépkedni, a mikor a kilenczes bizottság lesilányított programját még Tisza módosításával is elfogadta. Meadőbent az ország, a nemzeti haladás hívei bosszankodtak, a többiek kárörvendve mosolyogtak a

határozatlanságon, mely végre is határozott gyengeségben csucsosodott ki.

A mosolyt lefagyasztotta *Apponyi*, mikor kilépett a liberális kavarekból s a nemzeti eszmék bajnokait fellelkesítette azzal, hogy újra akcióba lép.

Örömmel üdvözöljük az ellenzék soraiban. Ott az ő helye addig, míg a megalkuvás ül a miniszteri székekben. Most már *Apponyi* szava újra felszabadul a paktum-párt lidércnyomása alól, most csakugyan hisszük, hogy nulla vestigia retrorsum, hanem a helyett *Apponyi* vezetése alatt még lelkesebben fogja követelni az ellenzék a nemzet jogait.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 11.

Elnök: *Perczel* Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök: Jelenti, hogy *Apponyi* Albert gróf sürgős interpellációt jelentett be, a *katonai büntető perrendtartás dolgában*. (Zajos éljenzés balról.) Több felrótot terjeszt be az obstrukción ellen. (Éljenzés jobbról.)

Ugron Gábor: Ne rabolják el a nemzet nyelvét.

Elnök: Az interpellációra félháromkor térünk át. Következik a vita folytatása az újonczjavaslat felett.

Udvary Ferencz: Az új tarackkötetek felszerelése rendkívül nagy költségeket fog igényelni, anélkül azonban, hogy a hadügyi kormány előzetes tájékoztatást szerzett volna az új tarackok jóságáról. Sokkal több emberre, de még lóra is lesz szükség, ami pénzáldozatot is igényel, de hiába való kiadás lesz, mert később rá fognak jönni, hogy a tarackok nem válnak be. Hosszasan beszél a vezérkari tisztek állományáról, amelybe magyar családok gyermekei csakis nagy összeköttetés által juthatnak be.

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy fejtegetése nem tartozik a részletes tárgyalás keretébe, s kéri, hogy maradjon a tárgynál.

Gdvary Ferencz: Csak azért akart a vezérkarral foglalkozni, mert annak tisztiszolgái is az újonczokból kerülnek ki. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a balon.)

Nkolicsányi László: A közös hadsereg kifejezéssel foglalkozik és kimutatja, hogy az helytelen és közjogellenes. Már ebből a szempontból sem fogadná el a javaslatot. Hosszan fejtegetve ama sérelmeket, amelyek a magyar nemzetet érik nap-nap mellett a hadsereg részéről, beigazolván látja azt a tényt, hogy mindaddig, míg a hadseregben uralkodó szellemet meg nem változtatják, addig a hadsereg számára sem pénzt, sem újonczot adni nem hajlandó. A jelen törvényjavaslat e szakasza úgy van fogalmazva, hogy azt még egy ötödik gimnázista is különben végezte volna el és a magyar stilisztikának csak szegényére válnék, ha ezt ebben a formában elfogadnák törvényjavaslat gyanánt. Eppen ezért annak elvetését kérve, ellenindítványt nyújt be.

Lovász Márton: Közjogilag bírálja a katonai ügyeket és kijelenti, hogy a véderő fejlesztéséhez és megerősítéséhez szívesen hozzájárul, de csak akkor, ha nemzeti alapon áll az. A javaslatot nem fogadja el, hanem ellenindítványt nyújt be.

TAJÉKOZTATO.

Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Márcz 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)

UJDONSAGOK.

* *Barabás* Béla Nagyváradon. Dr. *Barabás* Béla, Nagyvárad város országgyűlési képviselője, ki az új városház ünnepies megoyitása és a városi villamos telep felavatása alkalmából városunkban tartózkodott, még a tegnapi nap egy részét is itt töltötte. Tegnap délelőtt hosszasan időzött a városházán, megnézve azt töviről-hegyire, majd miután tetszésének adott kifejezést s búcsút vett az öt kisérő főtisztviselőktől, dr. *Radu* Demeter gör. kath. püspöknél tett tisztelegő látogatást. *Radu* igen szívesen fogadta *Barabás*t, ki mintegy félórát töltött el kedélyes társalgás közben a gör. kath. püspöknél. Innen *Samrecsányi* Pál v. b. t. t., l. szert. püspökhöz ment, kinél hasonló szives fogadtatásban részesült. Majd *Vinkler* József vál. püspök nagyprépostot látogatta meg a képviselő. Délben a prémontrei rend vendége volt ebédre. *Barabás* képviselő a délutáni gyorsvonattal utazott el Budapestre.

* 800 koronát tejrre. A nagyváradai Fehér Kereszt-egylet kérvényt intézett Nagyvárad városához, amelyben rámutat a gyermekvédelem nagy fontosságára. Kéri a várost, hogy az egylet által fenntartott csecsemő tejosztó intézet üzemi kiadásaihoz hozzájáruljon 800 koronáival.

* A városi közgyűlés. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csütörtökön, január 14-én tartja első rendes közgyűlését az új városi székházban. Ez alkalommal elég tekintélyes tárgysorozat kerül elintézés alá, amelyeknek túlnyomó részén azonban csakhamar átmegy a tanácskozás fonala. Nagyobb érdekességű ügy alig kerül tárgyalásra; társörvényhatóságok átiratai, telekvételi ügye töltik ki a tárgysorozatot. A városi tanács mint állandó választmány tegnap készítette elő a közgyűlés tárgyait.

* Vásár áthelyezés. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a Nagyméltóságú Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur megengedte, mikép a Biharvármegye területéhez tartozó Nagyléta községben a f. évi január hó 13-ára eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi január hó 14-én tartassék meg. Nagyvárad, 1904. január hó 11-én. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* *Nagy* Ferencz öröke. A nagyváradai királyi törvényszék imént elhunyt kiváló elnökének, *Nagy* Ferencznek sírján még frissek a görögugyók, a nagyváradai igazságszolgáltatás még a gyász, a fájdalom hatása alatt áll s már is az utód jelölésével foglalkoznak. Így pl. az »Arad és Vidéke« állítólag *nagyvárad* *forrásból* a következőket írja:

Nagy Ferencz elnöki székét a nagyváradai törvényszéken egy olyan egyéniséggel fogják betölteni, akinek a kineveztetése nagy meglepetést szül ugy bírói, mint társadalmi körökben. E diszes állásra a nagyváradai jogászvilág egyik előkelő, kitűnő-n képzett, s ma is szép pozícióban levő alakját szemelték ki, még pedig értesülésünk szerint, végérvényesen E kiváló személyiség nagy tehetségei mellett nem részesült valami magas méltánylásban az igazságügyi kormányzat részéről, amit sokan annak tulajdonítanak, hogy több évvel ezelőtt erősen exponált személyiség volt az illető, mint egy nagy bünpörnek a büntetőjogi központja. Nem lez nehéz ezek előrebocsájtása után kitalálni, hogy az új törvényszéki elnökjelölt nem más, mint *Bary* József, a nagyváradai ítélőtábla bírása. Ő volt a híres tisztaeszlári perben a kormány által kirendelt viz-

gálóbíró s ekkor oly vasszigorral járt el s hivatását annyi eréllyel fogta fel, hogy e miatt számos összeütközése volt, sőt későbbi funkcióját be is szüntették. Az tagadhatatlan, hogy érdekesebb ember alig kerülhetne a Nagy Ferencz helyébe, s most az »eset« után két évtizeddel, alig hisszük, hogy ez a kinevezés bárminemű visszatetszést is szülhetne a társadalomban. Ugy tudjuk, hogy Bary József rokonszenves, népszerű ember Nagyváradon, s mindenki öröme előléptetésének. Az illetékes körök, amelyek kiszemelték őt erre az állásra, mint halljuk, főként nagy adminisztrátori tehetségének akarna méltó tiszteletet adni a törvényszéki elnökségben. Ugyanaz a forrásunk, mely e szenzációsnak mondható esemény közeli bekövetkezéséről értesít bennünket, azt is tudja, hogy a Bary József kinevezésével megüresedő táblabírói állásra dr. Sereghy Mihály, a nagyvárad kir. ítélőtábla elnöki titkára van kiszemelve.

* A régi városháza eladása. A Széchenyi szállodával szemben lévő régi városházát Nagyvárad városa eladja s meghirdette rá az árverést. A 82 000 koronára becsült ingatlanra egyedül ifj. Guttman József építész tett ajánlatot, 60 000 korona összegben. Ezért az árért azonban nem hajlandó a város eladni az értékes nagy telket és házat. Most egy újabb és előnyösebb ajánlat érkezett be a városhoz. Rendes Vilmos építész 78 000 koronát ajánlott az ingatlanért. Ezért az összegért valószínűleg eladja a város ezt a régi, rozoga épületet.

* Halott a csirázató helyiségben. A Heller-féle szeszgyár csirázató helyisége alatt lévő pinczébe vasárnap délután 3 óra tájt bétért melegedni Birta János töldei illetőségű 45 éves csavargó napzamos. Az embert tegnap délután a pinczében halva lelték. A hullaházba szállították, hol felboncolják.

* Angol vendégek a parlamentben. Erdékes vendégei voltak tegnap délelőtt a képviselőháznak. Lord Laawn az angol parlamenttagja, az ir unionisták egyik vezére, továbbá Mr. Buxtu hadügyminiszteri titkár csendőrségi felügyelő és Mr. Charles Buxtu a Tempsnek munkatársa. Az előkelő vendégeket gróf Teleky Sándor kalauzolta. Bemutatta a miniszterelnöknek is és Tisza István gróf a folyosó egyik fülkéjében hosszasan beszélgetett az angolokkal. A vendégeket rendkívül meglepte a képviselőház impozáns nagysága, felséges berendezése és több ízben kifejezték, hogy ez valóban páratlan a maga nemében. A függetlenségi eszmék vezérének Kossuth Ferenczet kívánták még látni, mint akiről odahaza a legnagyobb szimpátiával beszélnek. Különösen az írek. Kossuth Ferencz véletlenül éppen bejött a parlamentbe és így az angol vendégeknek alkalmuk nyílt vele megismerkedni. Az angolok holnap Maczedóniába utaznak.

* A tűzország 1903. évi működése. Erdékes statisztikai kimutatást állított össze a nagyvárad tűzország parancsnoksága az elmúlt 1903. évben előfordult tüzesetekről. A kimutatásból megtudjuk, hogy a lefolyt esztendőben összesen 84 tüzeset fordult elő, és pedig: Ujvároson 23, Olasz nyugati részén 20, Olasz keleti részén 8, Váralján 20, Velenczén 10, Csillagvároson 1, földéken 1, vidéken: Szat-Ardrason 1. A napszakot tekintve előfordult nappal 41, éjjel 43 tüzeset. Hogy mily épületrészekben tett kárt a vörös kakas, a kimutatás következőkben mutatja ki; tetőüz volt 16, padlásüz 4, szobaüz 1, faskamaratüz 1, pinczetüz 3, meny-zettüz 1, kazalüz 4, kéménytüz 44, szeméttüz 2 esetben. Azonkívül volt 2 vakriadó. Kéménytüz volt: Ujvároson 12, Olasz nyugati részén 17, Olasz keleti részén 2, Váralján 7, Velenczén 5. A tüzoka volt: gondatlanság 11, vigyázatlanág 7, hibás építkezés 2, robbanás 1, kémény tisztát-

lanság 17, kályhacső hibája 7, erős tüzelés 20, ismeretlen 17 esetben. A tüzesetek által károsult 41 egyén kára összesen 17,790 koronára becsültetett, mely 20 esetben biztosítva volt, 44 esetben pedig nem. A tüzeseteknél 2 személy sértült meg, állat megégése vagy sérülése nem történt. A tüzesetekhez kivonult: A fő-ország 60 esetben 411 tűzoltóval, a velenczei fiók ország 22 esetben 54 tűzoltóval, a dolgozóházi fiók ország 18 esetben 39 tűzoltóval, önkéntes tűzoltó 102 volt jelen, katonaság és lakosság segítséget nem szolgáltatott.

* Diszes temetés. Rendkívüli nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Csobánczy Lajosné temetése a Beöthy Ödön-utcai gyászházból. A temetésen ott voltak Papp Miklós pénzügyigazgató vezetésével a pénzügyi tisztviselők, Bertsey György ipartestületi elnökkel az ipartestület előljárósága stb. A temetési szertartást dr. Vacsikics Gyula plébános segédlettel végezte, mely után a Szent László templomban requiem volt az elhunyt lelki tüdvéért. Majd az impozáns gyászmenet az újvárosi központi temetőbe ment, hol az elhunytat örök nyugalomra helyezték. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Felejthetlen jó nőnek — bánatos férje.
Felejthetlen édes jó anyáknak — Szerető gyermekei Jolán és Dénes.
Drága jó anyáknak — Hálás gyermekei Margit és Lajos.
Szerető jó Lizáknak — Mari és Sándor.
Drága jó Lizi néniének — Sári és Mácsi.
Felejthetlen Erzsikének — Nácsra Gábor.
Özv. Csobánczy Antalné — szeretett jó sógor-nőjének.
Felejthetlen sógor-nőnek — özv. Szabó Lajosné.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia első nagyvárad temetkezési vállalat rendezte a szokott pontossággal.

* A fejse nyele. A kir. pénzügyigazgató-ság átiratban értesítette Nagyvárad városát, hogy a pénzügyminiszter az állami italmérségi jövedék tiszta jövedelem többletéből a várost megillető 1904. évi részesedési átalány összeg fejében 22535 kor. 66 fillért utalt ki Nagyvárad város részére.

* Szociálista népgyűlés Biharon. Most vasárnap délután Biharon nagy szociálista népgyűlés és zászlóavatás volt. A népgyűlés szónoka Mezőfi Vilmos budapesti szociálista agitátor volt, ki a munkások helyzetéről és a szociális programról tartott beszédet. Este pedig a szociálista körhelyiségben nagy bál volt. A népgyűlésen a hatóság részéről nyolcz csendőr volt kivezényelve, de rendezés nem történt.

* Járványos betegség a gyermekek között. A roncsoló toroklob, dacára a hatósági orvosok legszigorubb intézkedésének, még mindig erősen uralkodik Nagyváradon. A közegészségügyi szaktanárság tegnap délután 5 órakor ülést tartott, amelyen a főorvos jelentését tárgyalták. Dr. Koorád Márk elnöklöte alatt Rimler Károly, Papp Oszkár honvéd törzsorvos, dr. Baróthy Akos v. főorvos, Gerő Armin, Guttmann József, Stark Gyula, dr. Berkovits Miklós, dr. Mayer László és Juricskay Barna voltak jelen. — Dr. Baróthy Akos v. főorvos előterjesztette jelentését a roncsoló toroklob állásáról. A veszélyes betegség Olasziban terjed. Különösen az őszszel szaporodtak a difteritis betegek. Októberben Ujvároson 2, Váralján 8, Olasziban 21, tehát összesen 31 roncsoló toroklob betegülés fordult elő; novemberben Ujvároson 5, Váralján 10, Olasziban 23, összesen 38; decemberben Ujvároson 6, Váralján 7 és Olasziban 45, összesen 58 difteritis betegülés volt; de szerencsére mind igen gyors le-

folyásu, jóindulatu; ennek lehet betudni, hogy decemberben csak 8 halált okozott, ami 13.7 %-nak felel meg, holott ez előtt a roncsoló toroklob betegek 50%-a elhalt. A felől nem tudnak az orvosok, a legbiztosabb kutatás dacára sem nyitjára jönni, hogy éppen a legrendezettebb városrészen, Olasziban keletkeznek mindig a ragályos fertőző betegségek. Véleménye szerint ezt a nagy vasuti forgalom okozza. Többen élénken tárgyalták, hogy a Ráten és Porongyon lévő pocsolya, szemét és az utcák rendtelensége okozza a bajt. Hosszas, élénk összekülönbözés után a jelentést tudomásul vették. A járvány kimondása a főorvos véleménye szerint még nincs indokolva.

* A Félix gyógyfürdő új bérlőjének mai számokban közölt hirdetésére e helyen is felhívjuk olvasóink figyelmét.

Orómmal regisztráljuk ez alkalommal a »Nagybánya« cz lap nyomán, hogy Komzsis Alajos új bérlő személyében, ki a n.-bányai városi nagyszálló bérlője volt eddig — oly modern szakember kezébe került a Félix-gyógyfürdő, aki bizonyára teljes megalégedésre fogja e mindinkább fellendülő fürdőket látogató közönség igényeit kielégíteni.

A »Nagybánya« cz lap azon alkalomból, hogy a város képviselőtestülete jegyzőkönyvében sajnálatának adott kifejezést Komzsis Alajos távozása fölött, így ír: »Ily szép elismerésben bérlőnek még alig volt része, de tagadhatatlan, hogy Komzsis Alajos ez elismerésre derekasan reá is szolgált.«

A Félix-fürdő új üzeme — teljesen új berendezés mellett — február 1-én nyílik meg.

* A fogadás ára. Elettével fizetett meg elmult szombaton éjjel egy kőműves segéd vitézkedésének. Kiss Pál 26 éves kőműves segéd szombaton este miután heti bérét fölvette, egyik cimborájával Babarcsi Sándorral bétért egy mulatóhelyiségbe. Itt aztán nagyban hivalkodott ivóképeességével a miután barátja nem hitte el neki argumentumait, fogadást ajánlott, hogy egymásután husz pohár rumot iszik meg. Baharcsi tartotta a fogadást. Kiss pedig elkezdte a pohár rumok beszedegetését. Mikor azonban a tizenyolczadik pohár után nyult, eszméletlenül esett össze. Bevitték a kórházba, hol már a szerencsétlenül nem segíthettek, mert alkohol mérgezés következtében még azon éjjel kiszenvedett.

* Dr. Kecskeméti Lipót felolvasása. Emeltettük, hogy a nagyvárad kir. hitközség legutóbbi közgyűlésén dr. Mihelyi Adolf indítványára felkérte dr. Kecskeméti Lipót főrabbit a budapesti unitárius templomban tartott nagyszerű felolvasásának a nagyvárad közönség előtt való megismétlésére. A kiváló tudós, hitközsége felkérésének engedve folyó hó 13-án azaz szerdán délután 5 órakor sok dicséretet aratott felolvasását a »K reskedelmi Csarnok« dísztermében megismétli.

* Meglőtt tűzmester. A vasárnap csak soha sem tud elmulni botrány nélkül. Tegnapelőtt is egy faczér mázolósegéd kötött bele egyik mulató helyen egy tűzmesterbe és az összetűzésnek kolyabb következménye lett, mert egy másik mulatóhelyen újra találkoztak, összetűzték és a mázóó segéd a tűzmestert pisztolyból arcon lötte. Elmult vasárnap éjjel 1 óra tájt a Pecza-utcán lévő Dombi-féle mulatóhelyen Vig Dezső foglalkozás nélküli mázóósegéd belkötött Juhász Venczel 17-ik tűzvezetőre li tűzmesterbe és azt arcul ütötte. Vig majd eltávozott a Róvid-utcán lévő Weisz Arnoldné féle mulatóhelyre, hova azonban a tűzmester is követte és itt újra összetűzték. Ekkor Vig forgópisz-

tolyt rántott elő és közvetlen közelből a tűzmester arcába lőtt. A tűzmester fájdalommal összeesett, arcából ömlött a vér. Súlyos sebével most a helyőrségi csapatkórházban ápolják, Viget pedig letartóztatta a rendőrség

* Apró hírek. *Hüllen asszony*. Papp Péter napszámostól felesége *Luksa* Flora szombat este elszökött. A távozó bitves azonban férjének minden holmiját mintegy 120 korona értékben, azonkívül 30 korona készpénzt is magával vitte. Kézrekerítése iránt a rendőrség megtette az intézkedést. — *Lopás*. *Heller* Izidor és *Goldberger* Sándor kereskedő segédekét *Pereczes-utca* 737. szám alatti lakáson szombat éjszaka valaki meglopota. Mind-egyiknek az ezüst zsebóráját arany lánczczal. e. yütt vitte el az eddig ismeretlen tolvaj.

* Találtatott egy karika gyűrű és egy suba. Atvethető *Mendelényi* Béla rendőrségi fogalmazónál.

Csakis az elővigyázat menti meg a kellemtelen következmények elől. Ha ön meghűtéseknek — mint köhögés, rekedtség, influenza — van kitéve, vagy ha asztmában, nehéz lélekzésben, mellszorulásban, torok-, tüdő-, és gége-hurutban szenved, úgy használja az általánosan elismert és kedvelt »Pectora« fűszerteát, mely számtalan beteget meggyógyított.

A ki a »Pectora« fűszerteát valódi, hamisítatlan állapotban kívánja, az forduljon csakis közvetlen a Diana-gyógyszertárhoz, Budapest, Károly-körút 5. sz., mely azt csomagonként 2 koronájával küldi meg. 542.

MULATSÁG.

Farsangi Naptár.

Január 12. Jogászbál.
Január 16. Tisztiestély.
Január 17. 48-as népkör bálja.
Január 30. Kiskereskedők táncszestéje a Kereskedelmi csarnokban.
Február 6. Helyőrségi bál.
Február 7. Kath. Legényegylet bálja a Zöldfában.
Február 13. Kath. Kör. bálja.

Jogászbál.

Talán egy bál sem kelt akkora érdeklődést, mint a jogászbál. A ki csak elhalad a Fő-utcán keresztbe lecsüngő lobogó alatt, melyre hatalmas betűkkel van felírva a mai JOGASZBAL, megdöbben a szíve mindenkiné.

Oreg ur megy arra. Megáll.

— Hej, mikor még csak a pinczérnek voltam nagyságos ur, azoknak is csak a borralóval fizettem érte — akkor az én zászlóm volt ez a jogászbálos lobogó! Azóta valódi nagyságos ur lettem, nem vagyok adósa senkinek, ez életnek is megfizettem fiatalságomat — de a szívem visszavágyó ma is az alá a lobogó alá, ha lehetne!

Kis diák lopva siet el a zászló alatt s csak egy percre áll meg, nehogy a tanár ur meglássa.

— Csak én egyszer jogász lehessek! Nem a tanár ur tánczoltat, hanem én tánczoltatom a leányokat — csak az a lusta bajsznőne már akkorára, hogy Anuska is meglátná!

A jogász ellenben kellő önértéssel mustálja végig a lobogót.

— Ez az én zászlóm is, az egyetlen, a melyen nem fog a paktumos német kommandó.

A kis leány aggódva nézi, micsoda hatalmas zászlóval jelentik az ő első bálját.

— Mégis csak udvarias urak azok a jogászok (hálás ellágyulás). De ha nem fogok tánczolni, akkor én meghalok, meg is kérem Józsi, akarom mondani Frankó urat, festesse be aztán azt a zászlót feketére (egy könny a szemben) . . .

Egy jogtanár és egy mama is a lobogó alatt találkoznak. A tanár ur jóakaró mosolylyal szól:

— Lássa, nagyságos asszonyom, most a jogászok tánczoltatnak mást, év végén én tánczoltatom őket . . .

A mama a kis leányára gondol s még jóakaróbb mosolylyal szól közbe:

— Es öt év múlva én tánczoltatok valakit közületek.

Három a táncz; a legkedvesebb, az első ma kezdődik. Ki törődne a többivel?

A Kereskedelmi Csarnok összes termeiben este 9 órakor kezdődik a mai jogászbál. A fényes siker biztos. Nemcsak a *Frankó* József elnöklété alatt buzgólkodó agilis rendezői gárdának lesz ez érdeme, hanem első sorban *Miskolczy* Ferenczné urasszonyt, a bál lady patronasséit illeti a legteljesebb elismerés. Szeretettreméltó figyelmességével, éles látásával a rendezőségnek ő lett központjává s ő fogja a jogászbált nemcsak elitbállá, hanem a nagyváradi ori társaság feledhetlenül kedélyes mulatságává varázsolni.

SZINHÁZ.

Monna Vanna.

A mult szezon drámai szenzációját, *Maeterlinck* híres nevezetes *Monna Vanna*-ját láttuk viszont tegnap a színházban. A darab ismerős szereplőiről alig van valami új mondani valónk. Hanem mégis tanuságos és figyelmet keltő volt a tegnapi színjátszás. *Szarvasi* Soma drámai erejének teljében *Guido Colonna* nagy szerepét a legaprólékosabb színezésben is az élet közvetlen igazságával játszotta meg.

Igaz hangon talált kétségbeesett tépelődésének, s féktelen szenvedélyes indulatának egyaránt. A féltő szerelmese a hitvese becsületében megsértett férfi kétségbeesett indulata viharzott szavaiban.

Figyelmessé lettünk most ez alakításra.

Talán figyelmesebbé, — mint tavaly, mert a *Szarvasi* színjátszó művészetét készültünk mérni gólni.

Vajjon ez a nagy intelligenciájú, komoly színész a ki egyik legkedveltebb tagja a társulatnak nélkülözhető-e a társulatnál.

A tegnapi alakítása kétségen kívül helyezi, hogy *Szarvasi* helyére kellő erőt a vidékről szerződtetni képtelenség, tehát *Somogyi* direktor a társulat niveauját kockáztatja *Szarvasi* elbocsátásával.

EGYESÜLETEK.

A régészeti és történeti egylet gyűlése.

A biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egylet választmányosa dr. *Beöthy* László főispán elnöklété alatt gyűlést tartott a megváházi kistermében tegnap d. n. 5 órakor. *Gálbory* Sámuel, *Karácsonyi* János dr. alelnökök, *Bereczky* Géza pénztáros, *Középegy* Gyula dr. *Bozóky* Alajos dr., *Novotny* Alfonz dr., *Hegyesi* Marton, *Grócz* Béla vál. tagok és *Némethy* Gyula dr. titkár voltak jelen.

Első tárgy a Muzeumok és Könyvtárak Orsz. Főfelügyelőségének átirata volt, melylyel

az 1902-iki államsegély fölhasználásáról szóló jelentést helyben hagyta.

A fenesi *Béla* restaurálása ismét szőnyegre került szintén. A vál. elhatározta, hogy tudakozó átiratot intéz a fenesi g. kath. lelkészhez a torony állapotát illetőleg, amelynek rokkatag voltára *Csárán* Gyula figyelmeztette az elnökséget.

A *herpályi torony* dolgában titkár jelent, hogy az államépítészeti hivatal az őszön fölmérette a tornyot, úgy hogy nemsokára a helyreállítás terve és költségvetése is elkészül.

Az utolsó vál. gyűlés óta az ajándékok egész tömegével gazdagodott a muzeum. *Zajnay* János prelátus-kanonok hagyatékából értékes műemlék fotografiákhoz és építészeti rajzokhoz, a megb. *Schlauch* Lőrincz b. b. honok hagyatékából pedig négy nagy olajfestményhez jutott a muzeum. A város átenkedte az egylet részére ama pompás renaissance aranykeretet, melybe a *Bihari*-féle immár a székház dísztermét ékesítő festmény volt foglalva.

Különbféle ajándékokat kapott az egylet *Sauber* Izsák, *Nagy* Mihály, *Bandik* András, *Steiner* Salamon, *Vargha* Gyula, *Sallay* József, *Köszeghy* Ferencz, *Kiss* Béla uraktól.

Igazságszolgáltatás.

Az 1904. évi esküdtek névsora.

A nagyváradi kir. törvényszéknél szervezett esküdtbiróság rendes esküdteinek évi lajstroma az 1904-ik évre a következő:

Nadányi Károly, *Nagy* Arpád, *Nagy* Imre, *Mező-Telegd*, *Nagy* F. Lajos, *Komádi*, *Nagy* Lajos, *Nagy* Lajos Sarkad, *Nagy* Lajos, *Nagy* Sándor Szakál, *E. Nagy* Sándor B.-Diószeg, *Z. Nagy* Sándor Paptamási, *Nádudvari* Lajos Bors, *Nánágy* Imre Mezőtelki, *Náth* János, *Nozák* Rudolf, *Nyiry* István B.-Ujfalu, *Olasz* Elemér, *Oláh* Ferencz, *Oláh* Lajos, *Oo* Mihály, *Országh* Antal, *Os-váth* Lajos, *Otroi* István Sarkad, *Dr. Orley* Dénes, *Peiser* Károly, *Pallag* Sándor Kőtegyán, *Pallay* Lajos, *Palóczy* Károly, *Pap* József Komádi, *Dr. Papp* Coriloán, *Papp* Gergely Belényes, *Papp* György, *Papp* Károly, *Páka* József Vilmos, *Pál* Gábor, *Pálfi* Bálint, *Komádi*, *Pálfi* László B.-Püspöki, *Pálfi* Miklós, *Pásztor* Lajos Ersemjén, *Pekánovics* Imre, *Peiler* Ferencz, *Dr. Penkert* Mihály Székelyhid, *Dr. Persz* Adolf, *Petrányi* Ferencz Nagyszalon, *Petrovay* Sándor, *Dr. Pisky* Imre Székelyhid, *Piatthy* Miklós Artánd, *Pokoly* Kálmán F.-Vasárhely, *K. Polgár* János Komádi, *K. Polgár* József Komádi, *Dr. Popper* Akos, *Porjesz* Hermann, *Posztos* István Sarkad, *Dr. Poynár* Miklós Eled, *Puskás* Lajos, ifj. *Radovics* Sándor, *Rafael* Sándor, *Ragány* János, *Rácz* Mihály, *Ratkay* József, *Reichard* Dávid, *Dr. Reiner* Albert B.-Ujfalu, *Reinle* Gyula, *Rendes* Vimos, *Révész* Jakab, *Réz* Mihály, *Rigó* Lajos Bihar, *id. Rumanóczy* Kálmán, *Ifj. Rumanóczy* Kálmán, *Dr. Rosenthal* Mór, *Rovács* János Kőtegyán, *Rozsly* Géza, *Rózsavögyi* László Bihar, *Ryhliczy* Jeromos Nagyszalonta.

(Folytatjuk.)

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejthetetlen férjem elhunytán érzett fájdalmamat részvéttel enyhíteni igyekeztek, fogadják ezért őszinte köszönetemet.

589

Özv. Nagy Ferenczné.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy *Bémer-téri fiókküzetemet* felosztatom s ennelfogva a raktáron lévő *férji divat-, díszmü- és játék árukat* mélyen leszállított áron (beszerzési áron alul)

teljesen kiárusítom.

LEIPNIK MIHÁLY,

uridivat nagyáruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Telefon 362. 449

Az üzlethelyiség berendezéssel együtt kiadó.

Butor eladás.

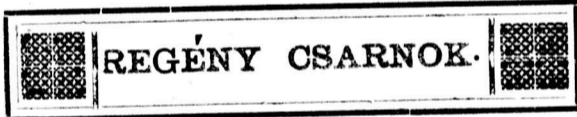
Nagy mennyiségű szobabutorok a **Félix fürdőben** kéz alatt, alku szerint eladók.

Ertekezhetni

Kernáts Jánosnál

Félix-fürdő.

587

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

58

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

A leány rámnézett nagy, kíváncsi szemével, mintha csak félig értette volna meg, amit kérdeztem, s aztán így felelt:

— Oh csak gúnyolódik velem. Czerny úr nincs otthon, mert hajón ment el, ki tudja, hová! Ha ön nem tudja, hogy tudhassam én, hogy hová ment? Aztán mit mondhatnék róla... Hogy jó is, kegyetlen is? Hogy szereljük és gyűlöljük is? ... Ezt mindenki tudja: Itt a szigeten ő parancsol, nekünk csak engedelmességek lehet. Ha megjön, majd őnt is felszólítja, hogy engedelmességek nekik, s ön is ép úgy a rabja lesz, mint a többiek. Ez négy-öt nap múlva, vagy egy hét múlva lesz, mikor az alvó évszak beköszönt. De miért kérdezi ezt tőlem, kapitány ur? Már ugyis rég tudja mind ezt Czerny asszonytól, aki barátja önének. Látom, hogy ön csak gúnyolódik velem. A hajósok mind szeretnek csúfot üzni a lányokkal, s ön se különb a többinél.

Ezt mondván, lesütötte a szemét, a valósággal a kacérság eleven megtestesülése volt, amint szinlelt durcassággal pislogott. Annyit azonban meg tudtam szavaiból, hogy Czerny nincs otthon, hogy a szigeten fölválva gyűlölik és félnék tőle, hogy az alvó évszak, — akármi is ez az érthetetlen valami — már a közeledik, nekünk tehát előbb kell a szigetről menekülnünk, mert különben szörnyű veszedelem érhet bennünket.

Megtudtam egyuttal azt is, hogy Bellenden Ruth boldogtalansága már a leányok előtt sem titok: valamint az se titok, hogy mi Ruth megszabeditására jöttünk ide. Amiből viszont azt a nem kellemes dolgot sejtettem, hogy a szigetlakó banditák éjjel-nappal vadászni fognak ránk mindaddig, míg csak el nem fognak. Ebben a sejtelmemben nem is csalatkoztam, mert alig keltünk föl az asztaltól, midőn messze, lent a völgyben ágyut sütöttek el; az öreg Clair-de-Lune pedig úgy ugrott föl a dörrenésre, mintha őt érte volna a golyó.

— Mi az? — kérdeztem aggódva.

De mielőtt a francia felelhetett volna, egy második ágyúlövés dördült el, kint a tengeren, mire Clair-de-Lune azonnal kezdett fölszaladni a létrán, intve, hogy kövessük, a leányoknak pedig odaszólt francziául:

— Allez-vous en!

Mikor fölértünk a szikla lapjára, ahonnan tegnap éjjel leszálltunk a sasfészekbe, az öreg gondosan fölhozta a létrát s intett, hogy segítsék neki vinni, mert szükségünk lesz rá.

— Mi történt Clair-de-Lune? — Miért lövöldöznek ágyúval?

— Megjött a kormányzó, — felelte; — megjött a kormányzó, Halálos veszedelem, kapitány!

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az ülés vége.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, jan. 9. (Saj. tud. táv.) Szünet után *Holló* contra határozati javaslatot nyújt be.

Ugron záróbeszéde után

Tisza István gróf szólal föl s kijelenti, hogy bár ő mindig kész a vitakozásra, de *Ugron* beszédére nem válaszol, mert felesleges szöszaporításnak látja s a nemzet érdekeit sértené.

Ezután az elnök a vitát holnapra halasztotta.

Kossuth Ferencz interpellál a tisztviselők fizetésrendezése tárgyában.

Tisza a két napirenden lévő javaslat letárgyalása után igéri a fizetésrendezés tárgyalását.

Apponyi a katonai perrendtartás tárgyában erős hangú interpellációt terjeszt elő, melyben kérdi, vajjon a magyar nyelvű katonai bírások megvalósítására történtek-e már kellő intézkedések?

Lesz-e új választás.

Budapest, jan. 11. (Saj. tud. táv.) Politikai körökben elterjedt hír, hogy az ujonczjavaslatok letárgyalása után feloszlatták a képviselőházat s az új választáson az obstruáló ellenzék kiszorítására mindent elkövetnek. Allitól *Tisza* kijelentette, hogy ha a mérsékelt ellenzék meg is szaporodik, de az obstrukció vezéreit kibuktatják.

Debreczen főispánjának beigtatása.

Debreczen, január 11. (Saj. tud. távir.) Impozáns ünnepek keretében igttatták be tegnap *Domahidy* Mihályt Debreczen főispáni székébe. A főispáni installáczió Biharmegyét *Miskolczy* Ferencz alispán képviselte s ott volt *Telegydy* József biharmegyei orsz. gyűlési képviselő. *Miskolczy* alispán a két testvér vármegye egyetértésére mondott pohárköszöntőt.

Elítélt debreczeni bakák.

Budapest, jan. 11. (Saj. tud. táv.) Közludomásu, hogy a debreczeni 39-ik gyalogezred 14 bakája tiltakozó tüntetést rendezett, mert a szabadság-szobor megkoszoruzását megtiltották felebvalóik. A tüntetés miatt 9-en előzetes letartóztatásban voltak s január 9-én hozott a hadbírótság fölöttük ítéletet. 8 embert 8 havi, 3-at 6 havi és 3-at 4 havi fogházra ítélték.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 21.

Bérletszám 98. (páros.)

Ma, kedden 1904 január 12-én:

Csodagyermek.

Operette.

HELYARAK: Nagypáholy 14 koronás. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsólye 3 kor. Körzék 2 k r. 40 fill. Famlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzések 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy szinlap 20 fill.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország legnagyobb méhészete Biharmegyében.

Az amerikai farmer szellem, az okszerű termelés bámulatos diadala az a busásan jövedelmező méhészet, melynek keletkezéséről, fejlődéséről tanulságos sorokat írhatunk.

Egy intelligens, erős akaratú nagyváradi uriember hosszú évek verejtékes munkájával megkuporgatott garasait jövedelmező ezreseké növelte a termelésnek egyik elhanyagolt, kevésbé értékelt módjával.

Apró rovarok munkáját értékesítve tekintélyes kis tőkét gyűjtött igazi amerikai módon.

Evekkel ezelőtt a mindennapi kenyérért küzdő fiatalember volt a most már az ország legnagyobb méhészetének tulajdonosa: *Vajnovszky* Vincze törvényszéki aljegyző, aki saját erejéből küzdötte fel magát e tisztességes kis hivatalba is, de kezdettől fogva a vagyonszerzés intenzív módjára törekedett. Valami új, sokszorosán kamatozó termelési móddal kísérletezett, próbálkozott kerti termeléssel s végül a *méhészet* vált be legjobban.

Faradságot nem ismerő, kitartó munkával szaporította a pár kas méhet s öt év alatt 5000 kasra növelte méhészetét.

Most aztán *Vajda* községben modern méhésztelepet rendez be, nagy méz és viasz termelésre, hogy külföldre is szállíthasson.

A termelés és értékesítés minden fufangját ismerve és fölhasználva fejlesztette ez ideig szintén hihetetlen kezdőtőkével a gyönyörűen fejlődő telepet, mely most a föllendülés útján halad.

Figyelemre méltó ez az intenzív termelés közgazdaságilag s szinte megkapó példája az akadályokat nem ismerő munka kamatozásának.

Csak szerencsét kívánhatunk *Vajnovszky* Vinczének nagyobb arányú vállalkozásához, mely Biharmegyében egy új kitűnően porosperáló méhésztelepet szándékozik létesíteni.

Előadás vetített képekkel selyemtenyésztésről. Erdekes és egyszerűsített rendkívül hasznos előadás lesz ma, kedden délután fél öt órakor a tűzoltó őrtanya nagytermében.

Ugyanis a szegzárdi m. kir. selyemtenyésztési felügyelőség kiküldöttje ma érkezik meg

Nagyváradra, s megtartja előadását a selyem-tenyésztésről, melylyel nem is oly rég Nagyváradon is sokan szeretettel és szép eredménnyel is foglalkoztak.

Az előadást a felügyelőség kiküldöttje vitett képekkel fogja illusztrálni. Az előadás ingyenes és azért de meg azért is, mivel az ott hallottak és tapasztaltak folytán sok szegény család jó jövedelemforrásra talál, ajánlatos, hogy minél többen jelenjenek meg az előadáson.

Határidők.

	Budapest, jan. 11.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisa	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

	Budapest, jan. 11.
Oszták hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jan. 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.—
Magyar koronajárdék	99 15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	91 25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	98 50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	98 50
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horvát-h szlavonföldterhermentési kötvény	98 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	2 5.
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	162.—
Oszták járadék papírban	100 15
Oszták járadék papírban	100 30
Oszták járadék aranyban	120 50
Oszták járadék aranyban	100 50
Oszták államsorsjegyek	156 50
Oszták magyar bank részvény	770.—
Magyar hitelbankrészvény	679 50
Oszták hitelintézet részvény	675 75
Párisi vista	19 05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117 12
Németbirodalmi márka	239 55
Londoni vista	95 20
20 márkás arany	23 43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhívás!

A »Nagyvárad Hítelbank takaré- és segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik. Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér — beiratási díj üzletrészenként, egy- és mindenkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a tőkegyűjtésre serkenteni és a hitelt igénybevevő tagoknak olcsó kamattal — jótálló nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon át, vasár- és ünnepnapokon d. e 9—10 óráig eszközölhető a »Nagyvárad Hítelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

**Nagyvárad Hítelbank
takaré- és segélyszövetkezet
igazgatósága.**

502

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára: 6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogra kölcsönöket nyújt. Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

225

Az igazgatóság.

Névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban készíttetnek a **Szent László nyomdában,** Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Meghívó.

A nagyvárad tisztviselők fogyasztási szövetkezte

V-ik évi rendes közgyűlését

folyó évi január hó 24-én délelőtt 11 órakor Nagyváradon, a vármegyeház kistermében tartja meg, melyre az üzletrész tulajdonosokat ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság évi jelentése.
3. A zárszámadások előterjesztése és a felmentvény megadása.
4. Az üzleti nyereség felosztása.
5. Az igazgatóság javaslata, hogy az ezután belépő tagok részjegyeiket, a tartalékalap hányada arányában és a tartalékalap javára eső 6 kor. ráfizetéssel válthassák meg.
6. Az alapszabályok 15. §-a 7-ik pontjának megfelelően teendő indítványok.
7. 3 igazgatósági, 3 felügyelő-bizottsági és 2 póttag választása.

Dr. Beöthy László, elnök.

A mérleg és évi jelentés a közgyűlés előtt a nagyvárad Tisztviselők Otthona helyiségében megtekinthető.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemecge-, bor-, déligyümölcs- és vadaskereskedése

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA, Széchenyi-szállodával szemben.

A közelgő dísznővelési időnyre ajánlom saját találmányu **Ujdonság!** **Sonka-pácizomat,** mely minden háztartásban nélkülözhetetlen. E pácizal készített sonkák tulajdonságai, hogy füstölés után (egész évben) sem szárad ki s szép piros színt és kellemes zamatot kap. **1 kg. ára 64 kr.,** mely elegendő 4 sonka bepáczolásához. **Ujdonság!**

Mindennemű **halak, conservék, teák, rumok, teasütemények,** bel- és külföldi **Ujdonság!** **gyógy- és asztali borok,** magyar és francia pezsgők és cognacok. **AUBETIN & Cie.** francia pezsgő és a világhírű **Ujdonság!**

főraktára Bihar, Békés és Szilágy megyék részére. **Ujdonság!** **Nagy raktár sajtok, turók, prágai sódar és hideg felvágottakból.** **Naponta friss teavaj.** Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik. Számos megrendelést kérve, maradok kiváló tisztelettel **HAJNAL FERENCZ.**

Hirdetmény.

Minthogy naponta megtörténik, hogy a *Félix-gyógyfürdőben* kirándulók szerencsétlenek s a folyamatban levő átalakítások és a berendezés hiánya miatt még ez idő szerint — sajnálatomra — sem fürdőkkel sem étel-itallal nem szolgálhatok, becses tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy a *Félix-gyógyfürdőt* f. é. február 1-én fogom megnyitni, mely naptól kezdve, úgy a fürdők, mint az étterem a nagyközönség rendelkezésére fognak állani.

Minthogy a régi berendezésből elődömtől mit sem vettem át, úgy a fürdőhelyiségek, mint a szállodák s a gyógy- és éttermek teljesen ujjonnan s a legnagyobb eleganciával úgy lesznek berendezve, hogy a legnagyobb igényeket is képesek lesznek kielégíteni.

Midőn a nagyérdemű közönség kegyes pártfogását már ez alkalommal is kérem, minden törekvéssel azon leszek, hogy a jóhírnevű Félix-gyógyfürdő színvonalát nemcsak fentartsam, de a modern kívánalmaknak megfelelőleg emeljem.

Félix-fürdő 1904. január 11.

Teljes tisztelettel
Komzsik Alajos
fürdő bérlő.

590.